

درباره مهمانان زیبای بهار دل انگیز مشهد

حال خوب روزهای پروانه‌ای

ملیحه رفیع طلب- هر کسی چیزی صدای شان می کند، یکی می گوید: «رنگین بانو»، آن دیگری «خانم قشنگه» و کسی هم «بانوی رنگی»؛ اما اسم و رسم شان هر چه باشد، حضور شان به خاکستری شهر، رنگ پاشیده است. هجوم موجی از پروانه ها به مشهد، برای اهالی آن که اغلب باید این جلوه های زیبای طبیعت را کیلومتر ها دور تر و در بیلا قات یا مناطق طبیعی استان و کشور به تماشا بنشینند، یک اتفاق متفاوت و سوال بر انگیز است. بعضی شهروندان نگرانند که این پروانه ها به مثابه ملخ هایی که هشدار حمله شان به بعضی مناطق کشور آمده، «آفت» باشند و طبیعت را دچار خسران کنند اما شماری هم زیبایی این موجودات را در این اردیبهشت مجنون، بیشتر نعمت می دانند تا نقمت. این پرونده جمع و جور به بهانه حضور ناخوانده موجوداتی زیباست که سیمای شهر و احوال مردمانش را به پَر پرواز شان دگرگون کرده اند:

از جنوب و تهران تا خطه خراسان

پیش از این سازمان حفاظت محیط زیست با افزایش پروانه ها در جنوب کشور در گزارشی اعلام کرده بود که با تغییر دوره های بارشی کشور شاهد گونه ای از پروانه با شرایط اقلیم ایران هستیم. در این گزارش از پروانه ای به نام علمی Vanessa cardui یاد شده بود؛ همان پروانه ای که در تهران دیده شده، بال های آجری رنگ دارد و به «بانوی رنگین» (painted lady) معروف است. اما یک کارشناس حشرات سازمان حفاظت محیط زیست درباره این موجودات و علت هجوم آن ها به پایتخت گفته بود: این گونه، هزاران سال در این سرزمین حضور داشته و جمعیت آن همیشه در نوسان بوده است. جمعیت آن در مناطق وسیعی از اروپا، شمال آفریقا، آسیا و حتی استرالیا فراوان است و با داشتن توانایی تطابق با شرایط مختلف اقلیمی می تواند در شرایط سخت به زندگی ادامه دهد؛ شرایطی که دیگر گونه های پروانه قادر به زندگی در آن نیستند.

علیرضا نادری متذکر شده بود: «با تغییر دوره های بارشی در کشور که هر چند سال اتفاق می افتد، افزایش بارش ها و معتدل شدن زمستان ها، اقلیم مدیترانه ای می شود و گیاهانی که میزبان این پروانه اند، پوشش مناسب و وسیع تری پیدا می کنند. پروانه ها به سرعت با تخم گذاری روی این گیاهان وارد دوران دگر دسی و پروانه های بالغ در کمتر از سه هفته ظاهر می شوند. این پروانه ها هم دوباره تخم گذاری و این چرخه را باز هم تکرار می کنند تا زمانی که هنوز پوشش گیاهی و طوبیت و دما مناسب باشد. رنگین بانو با داشتن سیستم ذخیره چربی بالا، توانایی پرواز های طولانی دارد و می تواند حتی

دکتر اسماعیل کهرم مشاور رئیس سازمان حفاظت محیط زیست:

رنگی رنگ های بی خطر

آژادوار - مشاور رئیس سازمان حفاظت محیط زیست در امور محیط طبیعی هم گفتنی های خودش را از حضور موج پروانه ها در ایران و به ویژه در کلان شهرها دارد. او همان ابتدا تاکید می کند: این نوع پروانه های رنگارنگ در فصل بهار دیده می شوند و آفت نباتی نیستند، چرا که این حشرات دستگاه هاضمه ندارند و به عبارت دیگر این موجودات چیزی به اسم دهن، مری، معده و روده ندارند تا خورد و خوراک داشته باشند. اسماعیل کهرم در گفت و گو با خراسان رضوی در خصوص هجوم پروانه ها به شهر مشهد اظهار می کند: این نوع از پروانه ها که هم اکنون در بعضی از شهرها از جمله مشهد به تعداد زیاد دیده می شوند، موجودات سبک وزنی هستند که توسط جریانات هوا و توفان از یک شهر به شهر دیگر و از کشوری به کشور دیگر هدایت می شوند و مهاجرت های آن ها اغلب برای تشکیل کلونی است. این بوم شناس و فعال محیط زیست خاطر نشان می کند: این پروانه ها در حال

ایرج میلانی، مجری تلویزیون، مستند ساز و طبیعت گرد:

پروانه ها برای شهری شده ها، خاطره ساز شدند

طبیعت امسال دگرگونی های زیبایی را از خود نشان مان داد. بعضی هایش البته خسارات تلخی به هموطنان مان وارد کرد و شماری هم بستر ساز اتفاقات خوشی شد. بارش های خوب و باران طلی امسال، موجی از حضور پروانه های نارنجی بال را با خود به همراه داشت.

ایرج میلانی مجری تلویزیون، مستند ساز و طبیعت گرد که در این سال ها برای ساخت برنامه های مختلف به اقصی نقاط کشور مان سفر کرده، نگاهی متفاوت به این حضور دارد. او معتقد است که «بانوی رنگی» حال مردم شهری شده را که روزمرگی ها از طبیعت دور شان کرده، خوب می کند. او به «خراسان رضوی» می گوید: هجوم پروانه ها ناشی از تغییرات موجی در گونه های جاندار است و در اصطلاح

اهالی شهر مان از حضور پروانه ها چه می گویند؟

شهر در قرق نارنجی بال ها

هستند و دست این طفلک به آن ها نمی رسد اما یک سرگرمی برایش شده است. وی ادامه می دهد: زیبایی این موجودات را باید دید اما حساسی شهر را قرق کرده اند. باغبان پارک اما نظر دیگری دارد و می گوید: دیروز در رسانه ها خواندم که این پروانه ها آفت هستند و برای گل و گیاهان مضرند. من تا به حال چنین چیزی را شنیده بودم و اصلا نمی دانم این حرف را از کجا می زنند و سندی شان کجاست؟ من به تجربه می گویم پروانه آفت نیست و از قضا با گرده افشانی به رشد گل و گیاهان کمک می کند. شما هم در رسانه تان به مردم بگویید این موجودات بی آزار را نکنند.

***

در حاشیه خیابان سجاد چند دختر بچه در حال بازگشت از مدرسه هستند. یکی شان جعبه کوچکی می کشد، شانه هایش را جمع می کند و جلودر آن دوتای دیگر می دود انگار که چیزی دنبالش کرده است. چند قدم جلودر، از آن ها درباره پروانه ها می پرسم. سوفی و سمانه به دوست شان می خندند و توضیح می دهند که او از همه حشرات

دیگری به شوخی ادامه می دهد: اسم این پروانه ها را از روی من گذاشته اند! «خانم قشنگ»... من عاشق شان هستم، وقتی می بینم شان یاد خودم می افتم (با خنده). سومی بالاخره سر صحبت را باز می کند و می گوید: دوست شان ندارم. مزاحم اند... یکی، دوتا، اصلا دتا اما این ها انگار صدتایی هستند.

***

خانم میان سالی جلوی مغازه ای ایستاده و پاکت شیرادر بسته خریدش جای می دهد. وقتی موضوع گزارش را برایش شرح می دهم تاملی می کند و می گوید: پروانه ها که مشکلی ندارند و خیلی هم زیبا هستند اما من واقعا از ملخ می ترسم. خبرهایی از هجوم ملخ ها خواندم. وقتی به خودم فکر می کنم ممکن است روزی آن ها به شهر ما حمله کنند، جدا

کارشناس اداره کل حفاظت محیط زیست خراسان رضوی:

۵ بار هجوم «بانوی رنگی» طی ۳۰ سال

اما خیلی زود موج این پروانه ها به خراسان هم رسید و مشهد چند روزی است که با غوغای این بال های نارنجی مواجه است. فاطمه رامون، کارشناس اداره کل حفاظت محیط زیست خراسان رضوی، در این چندروز بارها برای رسانه ها درباره این پروانه ها توضیح داده است و در گفت و گو با ما هم این نکته را متذکر می شود که «خانم قشنگ بانوی رنگی، گونه ای از پروانه های «روز پرواز» است و فراوانی زیادی دارد و در همه جای دنیا به جز آمریکای جنوبی یافت می شود». وی ادامه می دهد: علت وجود این پروانه ها در این روزها به دلیل ترسالی و بارش های مناسب است. در واقع چون امسال باران خوبی در نقاط مختلف کشور بارید و باعث شد تا گیاهان بیشتری برای میزبانی این موجودات رشد کنند. او باز هم تاکید می کند: «این گونه پروانه هیچ آسیب و ضری برای محصولات باغی و کشاورزی ندارد و آفت نیست. در واقع برای فضای سبز، گونه های بی آزاری به شمار می آید. این پروانه از ۴۰ گونه گیاهی تغذیه می کند و طول عمرش هم فقط یکی دو ماه است. بنابراین کشاورزان عزیز نباید به آن ها صدمه ای وارد کنند».

اما به گفته این کارشناس، طی ۳۰ سال اخیر این پنجمین بار است که این پروانه ها هجوم می آورند و هر بار پوشش گیاهی مطلوب بوده، سر و کله «خانم قشنگ» هم پیدا شده است. رامون یادآور می شود: البته زمانی که هوا گرم شود، تعداد این پروانه ها کم می شود و اگر بارندگی سال آینده هم به همین صورت باشد باز هم شاهد حضور این پروانه ها خواهیم بود.

مدیر حفظ نباتات جهاد کشاورزی استان

پروانه های بی آزار

مدیر حفظ نباتات جهاد کشاورزی استان درباره این پروانه ها می گوید: نام دقیق این پروانه ها که در روزهای اخیر در شهر به وفور مشاهده می شوند، «ونسا» است و به دلیل بارندگی های خوب اخیر و سرسبزی مراتع، جمعیت شان روبه فزونی گذاشته و توجه شهروندان را به خود جلب کرده است. فاطمه حلاج نیا در گفت و گو با خبرنگار ما متذکر می شود: این پروانه ها آفت محصولات زراعی و گیاهان زینتی شهری محسوب نمی شود و منبع تغذیه این لارو پروانه علف های هرز، گل گاوزبان و پنیرک است و حضور این پروانه ها در شهر جای هیچ نگرانی ندارد. وی ادامه داد: اگر فردی اقدام به کاشت مزرعه گل گاوزبان و پنیرک کرده است، باید مراقبت های لازم را داشته باشد و امر اوجه به مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان متبوع خود راهنمایی های لازم را دریافت کند ولی همان طور که گفته شد، این پروانه ها هیچ خطری برای گیاهان محیط شهری ندارند.

مدیر حفظ نباتات جهاد کشاورزی استان تاکید می کند، تا امروز گزارشی از وارد آمدن خسارت به مزارع گل گاوزبان و پنیرک نداشته اند.

می آید. فرصتی است تا افسردگی سیمای شهر، جای خودش را به طراوت طبیعت بدهد. به نظر م باید شکر گزار و مراقب این موجودات کوچک باشیم. میلانی این نکته را هم متذکر می شود که «خود من فکر می کنم که نقطه مثبت حضور پروانه ها در شهر، خاطره سازی آن ها است. ببینید همین حضور چقدر بهانه حرف و بحث شده است. شعایی که برای دیدن این وجه زیبا باید کلی از شهر دور می شدید و به دامن طبیعت پناه می بردید، حالا یک تصویر زیبا پیش چشم دارید». وی از ضرورت غنیمت شمردن این فرصت هاسخن می گوید و تاکید می کند: بارندگی های امسال علاوه بر این باعث شد تا برخی از گیاهانی که در آستانه انقراض بودند، جان تازه ای بگیرند و این ها به نظر من همه از لطف خداوند است.

نگران می شوم. پیرمردی که از مغازه بیرون آمده و متوجه گپ و گفت ماست، میان صحبت مان می آید و بیان می کند: من در این ۷۴ سالی که از خداعمر گرفته ام هیچ وقت چنین چیزی ندیده بودم. این تعداد و حجم زیاد پروانه ها در شهر غیر قابل تصور بود. او تاکید می کند: فکر می کنم این پروانه ها نشانه رحمت خداست. آن باران رحمت اش که بر سر ما جاری کرد و این هم از این پروانه های زیبا. اصلا همین ماه رمضان را خدا، ماه رحمت نام داده تا بنده ها را متوجه کرامت بی نهایتش کند.

آخر حرفش این بیت را زمزمه می کند: خلقی ز پر تو تو چو پروانه سوختند / کس نیست کز حقیقت رویت نشان دهد